

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۲۴ شهریور ماه ۱۳۲۲

قهرست مطالب :

۱ - تصویب صورت مجلس	شهریور ماه
۲ - سؤال آقایان مخبر فرهمند و سمیعی و جواب آقای وزیر پیشه و هنر	۵ - تصویب لایحه (یک دوازدهم) بودجه شهریور ماه مجلس شورای
۳ - تقدیم لایحه یک دوازدهم بودجه شهریور ماه مجلس شورای ملی	ملی
۴ - تقدیم و تصویب لایحه (یک دوازدهم) بودجه کل کشور برای	۶ - موقع و دستور جلسه آتیه - ختم جلسه

(مجلس یکساعت و نیم پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز سه شنبه ۲۲ شهریور ماه را آقای (هاشمی) منشی قرائت نمودند *

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟ (خیر) صورت

مجلس تصویب شد

۲ - سؤال آقایان مخبر فرهمند و سمیعی و جواب آقای وزیر پیشه و هنر

رئیس - آقای مخبر فرهمند

مخبر فرهمند - یک روزنامه از رشت هست بدر منیر

و یک عریضه سرکشاده در آن هست که برای بنده آورده اند شاید برای سایر آقایان هم آورده باشند موضوع خرید تخم نوغان است بطوری که مینویسد در این معامله یک ضرر

عمده متوجه دولت شده است چون در هیچ جا تکذیب نشده است این اظهارات که نوشته شده است بدست همه هم داده است توجه مجلس شورای ملی و و کلا را هم جلب کرده است این است که بنده بطور سؤال خواسته این مطلب معلوم بشود که آیا این موضوع اساسی دارد یا یک چیز بی اساسی است بهر حال این را باید یا تکذیب بکنند که بگویند چرا ما حاضر نشدیم جعبه سی و هفت ریال بدهیم و ازدیگری دولت هشتاد ریال خریده است این است که پریروز بنده خدمت آقا عرض کردم فرمودند جواب میدهم و حالا به بنده برای اینکه یک جوابی بدهند این سؤال را کردم

(مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

* عین مذاکرات مشروح دوستمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین با اجازه - آقایان : دکتر سمیعی - ریگی - ارکانی - طالشخان - آملی - هدایت - حمزه تاش .

غائبین بی اجازه - آقایان : رضوی - اقبال - افخمی - مرآت اسفندیاری - نبوخت - طوسی - شه دوست - مؤید تابتی - فرخ - اورنگ - شاهرودی - مشار - مکرم افشار - ناصری - اکبر - عطاء الله پالیزی - هدایت الله پالیزی - فرشی - فاطمی - شیرازی - نقه الاسلامی - نیکپور - نمازی - امیر تیمور - خسرو شاهی - تهرانچی - صادق وزیری - لاریجانی - فتوحی - مستشار - ناهید - نقابت - اردبیلی - کامل ماگرو - نصر تیان - هراز .

نویس سومی - اجازه میفرمائید بنده سئوالی راجع به این موضوع کرده ام

رئیس - بفرمائید

نویس سومی - در همین موضوع که آقای مخبر فرهند فرمودند بنده چندی قبل از آقای وزیر پیشه و هنر سئوالی کردم متأسفانه بواسطه مسافرتی که پیش آمد و چند جلسه هم که آقای وزیر پیشه و هنر تشریف آوردند مجال نشد این سئوال بلا جواب مانده. البته همینطور که ایشان فرمودند و شرحی هم که چاپ شده بنظر میرسد که حق با او باشد و در این عمل مناقصه که در وزارت پیشه و هنر واقع شده نتیجه این شده که در حدود هفت میلیون ریال بطوری که گفته میشود بزبان کشاورزان ایرانی که محصول ابریشم را عمل میاورند و تخم نوغان خریداری میکنند خواهد بود البته الآن محسوس نیست این عمل زیرا هنوز موقع کار نیست ولی وقتی که زارع بخواهد برود بخرد از ۳۷ ریال به ۵۷ تا ۶۰ ریال باید خریداری بکند این ضرری است که متوجه او میشود و بالتبع عمل محصول کرم ابریشم ایران خیلی ترقی خواهد کرد و این زیبایی است که بکشور وارد میشود اگر آقای وزیر پیشه و هنر توضیحات کاملی میدادند قضیه روشن میشد و معلوم میشد که علت اینکه این مناقصه تقریباً بصورت مزایده در آمده و از ۳۷ ریال به شش تومان یا هفت تومان رسیده چه بوده است و چه شده است که در وهله اول پیشنهاد کمتری دادند و چرا باشخاصی که در این قسمت سابقه داشتند داده نشده است

وزیر پیشه و هنر (آقای بدر) - عرض کنم حضور آقایان که البته آقایان استحضار دارند که هر سال دولت يك مقداری تخم نوغان تهیه میکند برای سال بعد و تهیه تخم نوغان هم چیزی نیست که لازم باشد حد اقل قیمت آنرا معین کنند روی حد اقل قیمت هیچوقت نرفته است بلکه روی این رفته است که يك عمل مفیدی بشود که بتوانند از آن بهترین استفاده را بعمل بیاورند امسال بنده برای اینکه بدانم چه اشخاصی برای اینکار مهیا و آماده هستند يك اعلانی

کردم که آقایانی که مهیا هستند برای اینکار اطلاع بدهند و سايلشان را اطلاع بدهند و همچنین قیمتها را، عدهای پیشنهاداتی دادند منجمله از اینها شخصی است که معروف است شاید آقایان هم بشناسند خودش از اول پیشنهاد داده بود جعبه‌ای ۳۷ ریال دیگران هم هفت هشت ده نفر بتفاوت از ۶ تومان و ۵۹ قران پیشنهاد داده بودند بعد در نتیجه مناقصه که معلوم شد ما دقت کردیم دیدیم این شخصی که پیشنهاد داده ۳۷ ریال آدمی است که اداره نوغان سال قبل هم با او قراردادی داشته است که از عهده بر نیامده است يك قسمت را نداده يك قسمت را هم خارج کرده است بدون اینکه اجازه اداره نوغان را داشته باشد که در واقع قاچاق کرده است که برای دو عمل در دادگاه هامورد تعقیب است و عمل را نتوانسته انجام بدهد اگر ما این شخص را گذار کنیم از نظر صوری بنظر کار خوبی میآید ولی نتیجه چه میشود و میدانیم یعنی موقعیکه میخواهیم تخم نوغان را بین رعایا تقسیم کنیم محصولش بما داده نشود یا اگر هم داده شود خراب باشد بهتر است یا اینکه خیر يك قدری پول بیشتر بدهیم و باشخاصی بدهیم که همیشه برای ما تهیه کرده اند و ما از عمل آنها راضی هستیم؛ عرض کنم برای اینکار کمیسیونهای زیادی شد و حتی به تعویق هم افتاد زراعت تا اینکه قسمتهای فنی ما و متخصصین از نظر فنی تشخیص دادند که باین آدم نباید داد چون این آدم وسیله ندارد و کارش بد است باید بدیگران داد و این چیزی نیست که بشود رویش ریسک کرد و گفت خوب بشود یا بد بشود زیرا اگر بد شد سال دیگر ما محصول نوغان نخواهیم داشت و محصول چندین میلیونی نوغان ما از بین خواهد رفت و قرارداد چندین نفر اشخاص دیگر تقسیم شود و همین دلیل هم با عدهای پنج شش نفر اشخاص دیگر کنتراست شد و بعد هم چون این کنتراستها کافی نبود مجبور شدیم يك مقداری از کشور شوروی خریداری کنیم برای اینکه کافی باشد در سال آینده منظور این است که اگر باین آدم داده نشده هیچ غرضی نبوده است جز اینکه این آدم مورد اطمینان نبوده است این آدم سابقه اش برای تهیه

تخم نوغان برای ما بقدری بد بود که جایز نبود ما بیائیم با او يك چنین قراردادی ببندیم و وضعیت تخم نوغان را که آتیه يك صنعت بزرگی را در مملکت ما باید تأمین کرده باشیم بدست يك همچو آدمی بدهیم که باو اطمینان نداشتیم. بنده يك قسمت از گیلان را حاضر شدم باو بدهم قسمت رشت که اگر باصطلاح خطر باشد برای يك قسمت باشد او گفت اگر احتیاج تمام گیلان را از شما بخرید ۳۷ ریال میدهیم و الا پنج تومان و چون در واقع میدانست که ما نخواهیم داد این پیشنهاد را کرد چون ما نمیتوانستیم تمام گیلان را واگذار کنیم بيك کسی که سابقه بد داشت بچند نفر واگذار کردیم و قیمت های مختلف زیرا جایز نبود برای چندین هزار تومان که الآن بنظر میآید يك صنعت بزرگ ابریشم کاری را در خطر بیندازیم برای يك نفر و این چون مورد اطمینان نبود باو داده نشد جواب روزنامه هم به تفصیل از طرف پیشه و هنر رشت داده شده است و بعداً ملاحظه خواهید فرمود و این شخص هم برای همین جرمی که مرتکب شده است و قاچاق مقدار تخم نوغان کرده است بدون اجازه وزارت پیشه و هنر و همچنین ندادن مقداری از تخم نوغان را که مورد کنتراست او بوده در دادگاه مورد تعقیب است

رئیس - آقای صفوی

صفوی - بنده میخواستم تقاضا کنم آن گزارش کمیسیون بودجه راجع به تبصره چهارم ماده ۶۵ قانون نظام وظیفه که حاضراست و چندین جلسه است جزو دستور مجلس است مطرح شود و بگذرد (صحیح است)

نراقی - صحیح است. مذاکره هم ندارد رأی باید گرفته شود. مخالفی ندارد

رئیس - جزو دستورات است و اینجا در اول جلسه بطوری که عرض کردم جزو دستور قرار داده ایم.

۳۱ - تقدیم لایحه يك دوازدهم بودجه شهریور ماه مجلس شورای ملی

رئیس - آقای فریدونی.

فریدونی - عرض کنم بواسطه تصویب نشدن بودجه

چندی است که هر ماه يك دوازدهم درخواست میشود امر وزهم که ۲۴ شهریور است و هنوز بگذراندن بودجه موفق نشده ایم و تا آخر ماه باید حقوق کارگران چاپخانه و مستخدمین جزء و سایر مخارج جاری مجلس داده شود این است که لایحه راجع به يك دوازدهم برای شهریور را تقدیم میکنم و تقاضا میکنم مطرح شود و تصویب بفرمائید (جمعی از نمایندگان دستور).

رئیس - کار مجلس مقدم است (صحیح است). لایحه قرائت میشود.

مجلس شورای ملی

پیرو قانون يك دوازدهم هزینه امرداد ماه ۱۳۲۲ مجلس شورای ملی اینك ماده واحده زیر برای حقوق و هزینه شهریور ۲۲ باقید فوریت پیشنهاد و تصویب آنرا تقاضا نارد ماده واحده - الف. کاربردازی مجلس شورای ملی مجاز است حقوق و هزینه ماه شهریور ۲۲ مجلس را در حدود اعتبارات ماه اسفند ۱۳۲۱ از وزارت دارائی دریافت نموده و بپردازد.

ب - وزارت دارائی اجازه داده میشود مانند امرداد مبلغ نود و نه هزار و هشتصد ریال در وجه کاربردازی مجلس بابت تفاوت بهای نان کارکنان مجلس و چاپخانه و برای مساعدت بکارمندان پایه يك و دو و خدمتگزاران مجلس و چاپخانه و کارگران چاپخانه بهر يك مبلغ دوست ریال برسم کمک هزینه ماه شهریور بپردازد این کمک هزینه برای ماههای بعد هم تا آخر سال ۱۳۲۲ در بودجه تفصیلی مجلس منظور گردد.

وزیر دارائی - اجازه میفرمائید؟

رئیس - بفرمائید.

وزیر دارائی - عرض کنم راجع به بودجه ماه شهریور همانطور که اظهار کردند هم بودجه مجلس و هم بودجه سایر وزارتخانه ها دیر شده است و مخارجش يك قدری معطل مانده است و بنده با کمیسیون محترم بودجه مذاکره کردم که بودجه يك دوازدهم را اگر در نظر دارند برای کلیه کشور

بگذرد ولی نظر آقایان این بود که روز شنبه بودجه که در دست هست خاتمه پیدا کند و راپرت آن داده شود عقیده ام این است که مال مجلس و وزارتخانه ها همه يك صورت دارد حال اگر آقایان موافقت فرمایند و تکلیف بودجه معین شود روز شنبه کار بودجه را در کمیسیون بودجه تمام کنیم و در جلسه آتی بودجه مملکتی یکمرتبه تقدیم مجلس شود و اگر نظر دارند يك دوازدهم بگذرد برای کلیه کشور بگذرد و الا اگر تبعیض شود صلاح نیست و برخلاف منظور است و در جلسه آتی کلیه بودجه مطرح شود.

رئیس - آقای ملک مدنی .

ملک مدنی - دیروز که در کمیسیون بودجه بودیم همین قسمت مذاکره شد آقای وزیر دارائی هم تشریف داشتند و گفته شد که بودجه کشور با بودجه مجلس یکمرتبه بگذرد این معنی ندارد که يك دوازدهم بگذرد فقط برای مجلس هفته ۳ روز که مجلس است و هفته ۳ روز هم ما منظمأ در کمیسیون بودجه هستیم از ساعت ۹ الی ساعت يك و نیم . دو بعد از ظهر بیشتر اوقات در کمیسیون هستیم آقایان وزراء برای کارهایی که دارند نمیتوانند حاضر شوند یکی از جلسات کمیسیون بودجه پریروز بود که حتی بوسیله تلفن آقایان وزراء اطلاع دادیم که در کمیسیون حاضر شوند برای اینکه بودجه شان بگذرد و اگر بخواهیم همه ماهه يك دوازدهم تصویب کنیم پایه عمل تا آخر سال خواهد شد و بالاخره هم بودجه تصویب نخواهد شد الا آن ماه ششم سال است که کار بودجه تمام نشده اگر همین عمل يك دوازدهم را بخواهیم ادامه بدهیم بودجه های تفصیلی تا آخر سال خواهد ماند و بمجلس نمیآید ما میخواهیم اصلاح کنیم اضافات را حذف کنیم مخارج زیادی را بزینم دیروز نهصد هزار تومان از بودجه خواربار کسر کردیم وزارت خواربار که منحل شده است (اگر چه قانونش هنوز از مجلس شورای ملی نگذشته) و این ادارات که در وزارت دارائی تشکیل شده است با حضور آقای وزیر دارائی نهصد هزار تومان از اینجا يك قلم حذف کردیم . ما در هفته ۳ روز مجلس داریم و ۳ روز هم کمیسیون

و از آقایان وزراء خواهش میکنم که منظمأ هفته ۳ روز را بیایند تا کار بودجه زودتر تمام شود و برای روز یکشنبه آینده خبر آنرا بیاوریم بمجلس و صحیح نیست که بیش از پنج ماه يك دوازدهم بگذرد .

رئیس - آقای فریدونی .

فریدونی - آقایان فرمایشاتی فرمودند ولی بودجه کل کشور را که میفرمایند کارش روز شنبه تمام میشود و روز یکشنبه مطرح میشود روز یکشنبه که سهل است روز پنج شنبه و یکشنبه و ۳ شنبه هم تمام نمیشود این يك دوازدهم که آقای وزیر دارائی فرمودند ممکن است امروز لایحه آن تصویب شود ولی بودجه که خبرش آمد به مجلس تا سه چهار هفته در مجلس میماند و خوبست موافقت بفرمایند که امروز این يك دوازدهم بودجه مجلس شورای ملی تکلیفش معین شود روز یکشنبه هم يك دوازدهم دولت تصویب شود اینکه آقای وزیر دارائی فرمودند باشد برای روز یکشنبه بنظر بنده بهتر است روز یکشنبه آن يك دوازدهم خودشان را بیاورند بگذرد .

وزیر دارائی - الان هم حاضر است .

فریدونی - چونکه بودجه کشور تا چند هفته دیگر در مجلس معطل خواهد ماند .

رئیس - آقای صفوی .

صفوی - عرض کنم تنها موردی که مجلس شورای ملی میتواند راجع به اساس تشکیلات کشور اظهار عقیده بکند مورد بودجه است و قتیکه بودجه کشور آمد بمجلس شورای ملی آقایان نمایندگان میتوانند نظریات خودشان را اظهار کنند الا آن همانطور که آقای ملک مدنی فرمودند شش ماه از سال گذشته تازه بودجه کل و اعتبارات چهار دیواری که برای وزارتخانه ها در نظر گرفته شده آمده است بکمیسیون بودجه و دیروز در ساعت یازده و نیم نزدیک دوازده متصل از کمیسیون تلفن شد که آقایان وزراء تشریف نمیآورید بودجه تان مطرح است بیایید توضیح بدهید البته آقایان کار دارند و حاضر نیستند و علاقمند نیستند بیایند بودجه شان

را از مجلس شورای ملی بگذرانند دو روز بیشتر تذکر داده شد که دو ماه بیشتر از عمر مجلس سیزدهم باقی نیست شما بایستی بودجه های تفصیلات را همانطور که در ماده واحده پیش بینی کرده اید بیاورید در مجلس و در کمیسیون بودجه رسیدگی شود و تصویب شود والا هر ماه بیایید بگوئید يك رأی بدهیم که يك دوازدهم مطابق این اعتبارات پرداخته شود البته این صحیح نیست چندین قلم گذشته است در کمیسیون و حتی اقلام اعتبارات متفرقه هم مطرح شد چند قلمش هم باقی مانده است که دیروز هم در کمیسیون بودجه همانطور که تذکر داده شد خواستیم که بیایند توضیحاتی بدهند که زودتر بگذرد که اگر آقایان نمایندگان توضیحاتی خواستند بعرض مجلس شورای ملی برسند و بعلاوه بودجه های جزء را نیز بمجلس بیاورید زیرا که بودجه های ریز تمام وزارتخانه ها را هم بوزارت دارائی فرستاده اند ولی هنوز حتی یکی از آن بودجه های جزء وزارتخانه ها به کمیسیون بودجه نیامده و ما اطلاع نداریم که این مبلغ کلی که چند میلیون برای هر وزارتخانه اعتبار خواسته اند ریز و صورت جزء این اقلام چیست و اگر اینطور باشد بنده تصور نمیکنم موفق بشویم که ما همین بودجه را تنظیم کنیم و گزارش بدهیم به مجلس شورای ملی بنا بر این معتقدم که اگر ما يك دوازدهم را بخواهیم تصویب کنیم برای مجلس شورای ملی فردا هم آقای وزیر دارائی يك دوازدهم را برای تمام کشور تقاضا میکنند و تا آخر سال همینطور تقاضا میشود و هم مجلس راحت میشود هم آقایان دیگر زحمت توضیح دادن بکمیسیون را هم نداشته باشند !!! بنده عقیده ام این است که کمیسیون باید هر روز تشکیل شود آقایان هم تشریف بیاورند توضیحات بدهند ما روز یکشنبه گزارش را میدهیم به مجلس شورای ملی .

وزیر دارائی - راجع به حضور آقایان وزراء اظهار

فرمودند هر روزی که کمیسیون قبلاً اطلاع بدهد به خود بنده وجه سایرین حضور پیدا خواهیم کرد ولی هر روزی که همان روز اطلاع بدهند ممکن است در آن روز حاضر نشده باشیم ولی هر روزی که روز قبل اطلاع پیدا کرده باشیم

آمده ایم اما قسمت راجع به بودجه همانطور که اینجا اظهار شد چون راپرت کمیسیون در مجلس بیاید در اطفاش هم البته خیلی مذاکرات میشود چند روزی هم یکی دو سه جلسه در کلیاتش شور و بحث میشود از طرف دیگر هم البته قسمت احیا ها و اینها در پیش است و تعطیل است (طباطبائی تعطیل است) بنده گمان میکنم که اگر آقایان موافقت بفرمایند يك دوازدهم شهر یور ماه را هم بنده پیشنهاد کردم و حاضر است با قید فوریت موافقت بفرمایند که بگذرد برای این ماه و بعد آن بودجه کل که میاید بمجلس بانهایت دقت بتوانند در اطراف آن تذکر بدهند و بگذرد .

(لایحه را تقدیم مقام ریاست نمودند)

۴ | تقدیم و تصویب لایحه يك دوازدهم بودجه کل کشور برای شهریور ماه |

مجلس شورای ملی .

چون تصور نمیرود قانون بودجه سال ۱۳۲۲ کل کشور که به مجلس شورای ملی تقدیم شده است تا پایان شهر بور ماه بتصویب برسد بمنظور جلوگیری از تعویق پرداخت های ماه مذکور تصویب ماده واحده زیر با قید فوریت مورد استدعا است .

ماده واحده - قانون مصوب ۱۸ فروردین ۱۳۲۲ و همچنین قانون ۵ تیر و ۲۷ مرداد برای پرداخت هزینه های کل کشور در شهریور ماه هم بقوت خود باقی و بوزارت دارائی اجازه داده میشود هزینه های شهریور ماه را پرداخت نماید و همچنین وزارت دارائی مجاز است :

۱ - تفاوت حقوق افراد و جیره افسران ژاندارمری را که در بودجه سال ۱۳۲۲ کل ژاندارمری منظور است از تیر ماه ببعد پرداخت نماید .

۲ - حقوق و هزینه مأمورین وصول در آمد شهرداری را از اول فروردین ۱۳۲۲ که در بودجه وزارت دارائی منظور است و در برابر آن صدی هفت و نیم از کل در آمد وصولی شهرداری بتحساب در آمد عمومی کشور بجز اندواری کل تحویل شده و خواهد شد پرداخت نماید .

رئیس - فوریت مطرح است . آقای طباطبائی .

طباطبائی - بنده در فوریت خواستم عرض را بکنم که در خود ماده وقت آقایان را نگیرم وقت هم تنگ است بنده فقط در يك مطلب عرضی دارم و آن هم مطلبی است که همه آقایان توجه خواهند فرمود سختی زندگی مستخدمین و احتیاج مبرمی است که بحقوق خودشان دارند و الا الان هم آقای دشتی دارای این عقیده بودند که این نگرانی برای ما هست که اگر این لایحه تصویب شد کمیسیون بودجه و دولت خیالشان راحت میشود و اگر تسامح و تعلل بشود و بودجه بماند و این را خواستم بگویم چون دیگر این جا نمیتوانیم شك بکنیم و جای شك ندارد که دولت اهتمام کند بنده خواستم از آقای وزیر دارائی خواهش کنم که لا اقل يك دفعه بودجه واقعاً بیاید به مجلس چون همانطور که گفته شد گمان میکنم هفت هشت روزی هم توی مجلس کار دارد و برای اینکه در تنگنا هم نیفتیم مذاکره میکنیم و در طرف این مدت بودجه‌های تفصیلی هم که این جا ذکر شد از بنده هم اطلاع پیدا کرده ام غالب وزارتخانه‌ها حاضر کرده اند و اگر وزارت دارائی يك قدری اهتمام بیشتری داشته باشد در این کار خیال میکنم تا هفته آتی يك مقدار زیادی از بودجه‌های تفصیلی بیاید بمجلس شورای ملی.

وزیر دارائی - عرض کنم نسبت ببودجه کل همانطور که مذاکره شد گمان میکنم در کمیسیون بودجه روز یکشنبه خاتمه پیدا کند و راپرتش به مجلس تقدیم شود و اینکه داده شد این لایحه يك دوازدهم از لحاظ این است که بیشتر بتوانیم مذاکره کنیم و فرصت باشد اما اینکه راجع ببودجه‌های جزء فرمودند این بودجه‌های جزء تنظیم شده و منتظریم که وضعیت بودجه‌های کل تعیین شود و این بودجه کل در مجلس شورای ملی تصویب شود بودجه‌های جزء را مطابق تصویب مجلس شورای ملی بکمیسیون بدهیم که در کمیسیون مطرح و تصویب شود همینقدر که بودجه کل در مجلس مطرح و تصویب شد امیدوارم که بفوریت بودجه‌های جزء را تقدیم کنیم که بودجه‌های

جزء را در مدتی که باقی هست مطرح کنند و تصویب شود **رئیس** - آقای دشتی .
دشتی - بنده با این منظور که گفته میشود مخالفم اصلاً این شکل بودجه دادن به شکل يك دوازدهم این من در آوردی است و در هیچ جای دنیا معمول نیست این برای ما يك کار ریذیکول و مسخره ایست و بنده با تصویب يك دوازدهم مخالفم زیرا اگر بنا باشد يك دوازدهم تصویب نشود هم کمیسیون بودجه بجای هفته ۳ روز ممکن است هفته شش روز تشکیل شود هم وزراء مجبور میشوند و می آیند و توضیح میدهند و بودجه‌ها میگردد اصلاً اساس حکومت پارلمانی برای بودجه است مجلس شورای ملی برای بودجه مملکت درست شده است اساس حکومت ملی بودجه است الان شش ماه از سال گذشته و بودجه نیامده است همین الان که راجع بوزارت پیشه و هنر صحبت شد و آقای بدر وزیر پیشه و هنر توضیح دادند که اینطور نیست آقای فریدونی به من نشان دادند در همین متن بودجه که چاپ شده است تقریباً ۱۳۰ میلیون کسر کارخانجات است برای کارخانجات ۱۳۰ میلیون کسر است برای چه کسر است؟ برای این است که بودجه مطرح نمیشود اگر مطرح شود مجلس شورای ملی بهتر میتواند در مسائل مملکتی و تشکیلات اداری بحث کند حالا علت اینکه بودجه مطرح نمیشود چیست؟ برای این است که شما فورمول يك دوازدهم را درست کرده اید اگر این يك دوازدهم نباشد البته بودجه زودتر تصویب میشود يك عیب دیگری در اینجا نیز هست و ایراد گرفته میشود این است که مثلاً میگویند اگر جلسات پی در پی تشکیل شود تند نویس های مجلس نمیتوانند پشت سر هم کار کنند و برسانند آقای این چه وضعی است عده‌شان را زیاد بکنید و بودجه را مطرح کنید اول مجلس شورای ملی همین کار را بکند مثلاً همین لایحه که بنده ایراد کردم راجع بمالیات بر درآمد که آقای یمین گفتند ایشان عضو کمیسیون بودجه هستند و من نیستم بنده يك مرتبه دیگر هم در مجلس عرض کردم که کسانی که افتخار

عضویت يك کمیسیون را دارند باید این چیز را داشته باشند که اگر يك لایحه ای بکمیسیون آنها محول میشود آنقدر کمیسیون را تشکیل بدهند تا وضعیت آن لایحه درست شود مثلاً همین لایحه مالیات بر درآمد سه ماه است توی مجلس مانده است (هاشمی - چهار ماه) چرا هفته سه روز تشکیل میدهند هفته شش روز یعنی هر روز تشکیل بدهید عصر هم تشریف بیاورید گرم است باشد مجلس شورای ملی فقط و فقط برای بودجه مملکت است نمیتوانید استعفا بدهید من می‌آیم حاضر کار کنم وقتی شما تصویب میکنید يك دوازدهم را آنوقت دولت می بینید راه منحصر بفرش این است و باز يك دوازدهم را پیشنهاد میکنند و هیچوقت بودجه بمجلس شورای ملی نمی‌آید و حال آنکه رزن دتر و علت غائی وجود مجلس شورای ملی فقط و فقط نظارت در بودجه مملکت است در انگلستان در زمان شارل اول اولین مجلسی که تشکیل شد برای بودجه بود برای جلوگیری از اسراف کاری های شارل اول بود، حالا ما که این وظیفه اساسی را داریم و بنده موافق نیستم که يك دوازدهم بگذرد و همچنین باید دوازدهم مجلس هم مخالفم برای اینکه آنها خونشان از کسان دیگر رنگین تر نیست درست است مستخدمین چند روزی زندگانشان مختل میشود و هم بما و هم بدولت فحش میدهند بگذارید بدهند تا مجبور شود دولت و بودجه را بیاورند و در مجلس مطرح شود البته در تنگنا که گیر میکنند برای یکماه دوماه این کار را میکنند ممکن است ولی برای شش ماه يك دوازدهم این مسخره است آقا و در هیچ جای دنیا سابقه ندارد.

رئیس - آقای انوار .

انوار - بنده هم کاملاً با فرمایش آقای دشتی موافقم و مخالفم که رأی بدهیم به يك دوازدهم ما ده دفعه تلفون میکنیم و آقایان وزراء نمی‌آیند آقای دشتی که میفرمائید البته خدا میداند هفت نفر هشت نفر در کمیسیون بودجه هستند و تشریف نمی‌آیند فقط در موقع انتخابات همه حاضر هستند والله هفت نفر هستند و این منحصر بوزراء نیست

نهایت این است که رفقای خودمان هم هیچ ملاحظه نمیکنند نمی‌آیند تلفون میکنیم که نمی‌آیند آقای رئیس میگویند نمی‌آیند وزراء هم که نمی‌آیند (یمین اسفندیاری - اسم بیزید آقای انوار) یا شما هائی که انتخاب میشوید و در موقعش با آتش میکشید . . . آدم‌ها، در موقع همه را روانه کنید اینها را بکمیسیون تا مفهوم این حرف در مجلس گفته شود و روح کار تشکیل شود همانطور که آقای دشتی برای وزراء فریاد میزنند من برای رفقای خودم که در کمیسیون هستند فریاد میزنم زیرا کمیسیون نمیتواند باقلیت رأی بدهد و اکثریت هم که نمیشود و این درد بیدرمان است .

رئیس - آقای دکتر ملکزاده .

دکتر ملکزاده - عرض بنده راجع ببودجه مجلس شورای ملی بود و بنده معتقدم خاصه و خرجی نباید باشد در مملکت اگر احتیاجی هست برای مستخدمین دولت بیشتر است و ۱ دوازدهم را اگر بنا است مطرح شود بایستی بودجه کل مملکتی مطرح شود با وجود این اگر آقای وزیر دارائی معتقدند که روز یکشنبه ممکن است خبر کمیسیون بودجه تقدیم مجلس شود اشکالی نیست اگر معتقد نیستید با این وضعیت سختی که مردم مبتلا هستند نمیشود که آنها را معطل گذاشت و تا آخر ماه مشغول مذاکره در اطراف بودجه شد لذا خوب است آقایان موافقت بفرمایند این ۱ دوازدهم هم تصویب شود بعد از آن برای هفته آتی که بودجه کل در مجلس مطرح میشود در نظر افش مذاکره کنند حالا از آقایان تمنی میکنم راجع باین ۱ دوازدهم رأی بدهند .

جمعی از نمایندگان - کافی است .

رئیس - آقای فریدونی .

فریدونی - آقای دشتی راجع به آقایان تند نویس‌ها فرمودند بنده خواستم عرض کنم که اگر مجلس هر روز هم تشکیل شود آنها برای تند نویسی حاضرند قسمت دیگر را هم بنده عرض کنم که بودجه که از طرف دولت لایحه اش بمجلس داده شده است بودجه خیلی مفصلی است (طباطبائی - عجیب است) واقعاً عجیب است بودجه باید درس مطالعه و

دقت شود همانطوریکه خدمت آقایان عرض کردم بودجه مملکت که سرسری نیست باید درش مطالعه شود از طرف دیگر هم هفته آتیه مجلس بواسطه ایام احیاء تعطیل است و معوق میماند این است که بنده تقاضا میکنم که آقایان موافقت فرمایند لایحه ۱۲ تصویب شود.

رئیس - آقای طباطبائی .

طباطبائی - بنده واقفاً علی الاصول موافق نیستم که يك فرمول ناصحیح بیاید بمجلس و گفته شد که روزیکشنبه بودجه میآید اینجا که تصویب شود یکشنبه یعنی دو روز باخر ماه مانده اگر تا آخر ماه بگذرد بنده عرضی ندارم ولی من تسلیم میشوم باین فکر غلط و عمل ناصحیح که ۱۲ تصویب شونده برای اینکه چنین وچنان میشود یا مستخدمین معطل هستند خیر بلکه برای احترام از اینکه ما را در تنگنا بیندازند و بطوریکه آقای فریدونی هم فرمودند بودجه نظیر بودجه های سابق نیست بودجه واقفاً عجیبی است که باید درش صحبت زیاد کرد از اینجهت بنده موافقم که دفع فاسد را باید بافسد کرد . (جمعی از نمایندگان - کافی است) و باین ۱۲ رأی داد که بشود در بودجه کل صحبت کرد .

رئیس - موافقین بافوریت لایحه دولت برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد .

رئیس - فرمایشی دارید آقای انوار .

انوار - خیر .

صفوی - عرض کنم که در اینجا در قسمت دوم این لایحه که دادند بمجلس شورای ملی این غیر از ۱۲ است که در ماههای گذشته تصویب شده است يك چیز علاوه دارد و آقای وزیر دارائی باید توضیح بدهند اینجا در قسمت دوم

يك چیزی نوشته شده است این قسمت در اینجا بر ۱۲ علاوه شده است ما از این صدی هفت و نیم اطلاعی نداریم و میدانم که کمیسیون بودجه هم اطلاعی ندارد حالا میخواستم يك توضیح جدیدی در این باب بدهند .

وزیر دارائی - البته خاطر آقایان مستحضر است این قسمت اخیراً که بودجه ۳٪ در دروازه ها گرفته میشد يك قسمت عوائد شهر داریه وصول میشد يك قسمت عوائد دولت آنوقت بودجه خرجی که داده میشد نصف از عوائد شهری داده میشد نصف از بودجه دولت حالا از اول سال چون دیدند ترتیب تصمیم بودجه مشکل است قرار شد از عوائدشان يك صدی هفت و نیم بوزارت دارائی بدهند بودجه را هم وزارت دارائی خودش بپردازد حالا صدی هفت و نیم را میدهند امسال بودجه را خود وزارت دارائی میدهد چون از ماه اسفند اینطور نبوده این است که حالا اینجا پیشنهاد شده است که با این قسمت هم موافقت شود .

رئیس - دیگر نظری نیست موافقین بالایحه دولت ورقه سفید میدهند .

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۷۱ نفر ورقه سفید ۵۴

يك ورقه کبود با کثرت ۵۴ رأی تصویب شد

۵۱ - تصویب لایحه يك دوازدهم بودجه شهریور ماه مجلس شورای ملی

صفوی - بودجه مجلس جزء این لایحه يك دوازدهم

دولت نیست باید علیحده رأی بگیرد

رئیس - بلی رأی میگیریم . موافقین با فوریت لایحه

يك دوازدهم مجلس برای شهریور ماه برخیزند (اکثر برخاستند)

تصویب شد . موافقین با لایحه ورقه سفید بدهند (اخذ رأی

بعمل آمد)

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۷۱ نفر ورقه سفید ۵۵ با کثرت ۵۵ رأی تصویب شد

رئیس - آقای صفوی

صفوی - گزارش از کمیسیون نظام مربوط به تبصره ۶۵ قانون نظام وظیفه امروز هم جزو دستور بود چون عده معطل هستند خواهش میکنم جزو دستور بگذارید يك رأی بیشتر لازم ندارد

رئیس - گزارش کمیسیون بودجه قرائت میشود

گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون بودجه طرح پیشنهادی آقایان نمایندگان محترم راجع باصلاح تفسیر تبصره ماده ۶۵ قانون اصلاح نظام وظیفه مصوب اسفند ۱۳۲۱ را که بکمیسیون بودجه ارجاع شده بود با حضور آقای وزیر دارائی مطرح نمودند ضمناً پیشنهادات آقایان نمایندگان را هم امورد شور قرار داده چون پیشنهادات مزبور مورد توجه واقع نگردید لذا این

طرح پیشنهادی تصویب و اینک گزارش آن برای تصویب مجلس شورای ملی تقدیم میشود

رئیس - آقای بهبهانی

بهبهانی - بنده موافقم

جمعی از نمایندگان - مخالفی نیست . رأی بگیرد

چند نفر از نمایندگان - عده کافی نیست . ختم جلسه

یکی از نمایندگان - پس اعلام رأی بفرمائید

۶۱ - موقع دستور جلسه آتیه - ختم جلسه

رئیس - چون عده از آقایان رفته اند اعلام رأی میشود

ولی رأی در جلسه آتیه گرفته میشود جلسه آتیه روز ۱ شنبه

۲۷ شهریور ماه سه ساعت قبل از ظهر دستور رأی این

لایحه و شور در لوابیح موجوده و خواهش می کنیم

آقایان نطق قبل از دستور ایراد نفرمایند که کارها زودتر

بگذرد (صحیح است)

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

اسامی موافقین - آقایان: روحی - نبیل سمیعی - دکتر سنگک - ساکینیان - نواب یزدی - دکتر ملک زاده - رستم گبو - اصفهانی -

شاهننگ - مخبر فرهند - اصفهانیان - معتمد سنگک - یار احمدی - نائینی - محبط لاریجانی - مؤید احمدی - دادور - دکتر لقمان - آزادی -

معتضدی - ملایری - رفیعی - پارسا - یمین اسفندیاری - مسعودی - عزیزی - رهبری - کاررونیان - دکتر تاج بخش - دکتر غنی - لبقوانی -

طباطبائی - فروهر - ذوالقدر - ملک مدنی - اوحدی - مؤید قوامی - امامی - جلایی - گودرز نیا - افغمی - معینی - جلیلی - مجدضبائی - شجاع -

منشور - مهذب - گرگانی - هاشمی - نراقی - لاریجانی - امیر ابراهیمی - شاهرودی - دکتر نفیسی - مهدوی .

مخالف - آقای مشیردوانی .

اسامی رأی دهندگان - آقایان: لاریجانی - دکتر سنگک - مهدوی - دکتر غنی - رفیعی - عزیزی - فروهر - نبیل سمیعی -

معتضدی - پارسا - ملایری - رهبری - دکتر نفیسی - مسعودی - دکتر تاج بخش - صفاری - مؤید احمدی - دادور - یار احمدی - اصفهانیان

اصفهانی - حریری - آزادی - یمین اسفندیاری - معتمد سنگک - نائینی - مهذب - مؤید قوامی - اوحدی - ملک مدنی - افغمی - محبط لاریجانی -

لبقوانی - امیر ابراهیمی - معینی - امامی - جلایی - جلیلی - مخبر فرهند - دکتر لقمان - دکتر ملک زاده - نواب یزدی - گبو - مجدضبائی -

هاشمی - فریدونی - شاهننگ - شجاع - منشور - گودرز نیا - گرگانی - ذوالقدر - نراقی - ساکینیان - طباطبائی .

قانون

اجازه پرداخت يك دوازدهم هزینه شهر یورماه مجلس شورای ملی

ماده واحده الف - کارپردازی مجلس شورای ملی مجاز است حقوق و هزینه ماه شهریور ۱۳۲۲ مجلس را در حدود اعتبارات ماه اسفند ۱۳۲۱ از وزارت دارائی دریافت نموده و بپردازد.

ب - بوزارت دارائی اجازه داده میشود مانند ماه امرداد مبلغ نود و نه هزار و هشتصد ریال در وجه کارپردازی مجلس بابت تفاوت بهای نان کارکنان مجلس و چاپخانه و برای مساعدت بکارمندان پایه اول و خدمتگذاران مجلس و چاپخانه و کارگران چاپخانه بهر يك مبلغ دو بیست ریال برسم کمک هزینه ماه شهریور بپردازد این کمک هزینه برای ماههای بعد هم تا آخر سال ۱۳۲۲ در بودجه تفصیلی مجلس منظور گردد

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه ۲۴ شهریورماه ۱۳۲۲ بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

اجازه پرداخت يك دوازدهم هزینه کل کشور بابت یکماهه شهریورماه ۱۳۲۲

ماده واحده - قانون مصوب ۱۸ فروردین ۱۳۲۲ و همچنین قانون ۵ تیر و ۲۷ مرداد برای پرداخت هزینه های کل کشور در شهریور ماه هم بقوت خود باقی و بوزارت دارائی اجازه داده میشود هزینه های شهریور ماه را پرداخت نماید و همچنین وزارت دارائی مجاز است

۱ - تفاوت حقوق افراد و جیره افسران ژاندارمری را که در بودجه سال ۱۳۲۲ کل ژاندارمری منظور است از تیرماه ببعده پرداخت نماید.

۲ - حقوق و هزینه مأمورین وصول درآمد شهرداری را از اول فروردین ۱۳۲۲ که در بودجه وزارت دارائی منظور است و در برابر آن صدی هفت و نیم از کل درآمد وصولی شهرداری بحساب درآمد عمومی کشور بخزانة داری کل تحویل شده و خواهد شد پرداخت نماید.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه ۲۴ شهریور ماه ۱۳۲۲ بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری